

sikkert ikke ubekendt med allerede under de bestaaende Forhold, hvor Sogneraadene ere udgaaede af privilegeret Valgret — jeg kender i alt Fald Eksempler derpaa. Men vi kunne ogsaa nævne andre Eksempler. Vi have daglig herinde i de to lovgivende Forsamlinger Eksempler paa, hvorledes den privilegerede Valgret her oven over øver sin Indflydelse. Ja, selv det Forslag, der nu foreligger til Behandling, bærer tydelige Tegn paa, at den privilegerede Valgret øver Indflydelse. Jeg skal minde om den bekendte Udtalelse af den højtærede Finansminister — jeg tror, det var ved Forelæggelsen af Toldlovsforslaget —, da han sagde, at han ikke gad forelægge et Forslag, der ikke var i Stand til eller havde Haab om at kunne samle baade Højre og Venstre. Jeg kunde altsaa tænke mig, at der ligeledes vilde findes adskillige Sogneraad, som heller ikke gad forelægge eller vedtage Forslag, der ikke havde Haab om at samle baade Amsraadet og Sogneraadet om sig. Det vil sikkert ikke blive ukendt, at Sogneraadene ere lige saa ængstelige for, have lige saa stor Ulyst til at tage en Kamp op, at tage et Snuptag med Amsraadet, som det nuværende Flertal i dette Ting og den højtærede Regering har Ulyst til Kamp med Landstinget. Det er i det hele taget ikke noget ukendt i den danske Karakter, at man hellere end at gaa lige paa og søge at gennemføre det, man gerne vil gennemføre, viger og viger og atter viger. Der er ikke Tvivl om, at netop en saadan indirekte Indflydelse vil Amsraadet komme til at øve i overordentlig høj Grad og paa en Maade, som ikke vil gavne det kommunale Liv.

Selv om man ikke vil se demokratisk paa denne Sag, synes jeg, at hvis man overhovedet har Interesse for det kommunale Livs Udvikling her i Landet, burde man i saa stor Udstrækning som muligt give Sogneraadene Ret til at ordne Kommunernes Sager, som de selv synes, det er rigtigt. Det er absolut ikke rigtigt at fordele Ansvaret her mellem de to Forsamlinger, Sogneraadene og Amsraadene. Man bør lægge Retten til at styre saavel som Ansvaret derfor paa det Sted, hvor det bør ligge.

Om den direkte Indflydelse, Amsraa-

det øver, er der fremdeles at sige, at foruden at det øver Kontrol med Sogneraadenes Handlinger, er der adskillige kommunale Opgaver, som Amsraadene direkte have at beskæftige sig med. De have f. Eks. Amsvejvæsenet, ligesom Sognekommunerne have deres Vejvæsen, og jeg er overbevist om, at det vil blive ret vanskeligt for Folk at forstaa, at naar der skal tages Bestemmelse om, hvor mange Skærver der skal lægges paa en sognekommunal Vej, kan man godt overlade dette til den almindelige Valgret, men naar Skærverne skulle lægges paa en amtskommunal Vej, gaar det ikke an at overlade det til den almindelige Valgret, saa maa man have den privilegerede Valgret med til at tage denne vigtige Bestemmelse. Vælgerne ville sikkert i mange Tilfælde ikke kunne forstaa, hvad de skulle med disse Bestemmelser til Gunst for privilegerede Vælgere.

Med Hensyn til „Skattesnørlivet“, som jeg vil kalde det, denne indskrænkende Bestemmelse, at Sogneraadene ikke i Fremtiden saaledes som nu have Lov til at udskrive et Skattebeløb, der er saa stort som Gennemsnittet af de 3 Aar med Tillæg af Halvdelen, men kun faa Lov til at tage Gennemsnittet med Tillæg af en Fjerdedel og det i Løbet af Valgperioden, vil dette sikkert vise sig ikke alene at være en i allerhøjeste Grad uheldig Bestemmelse; men jeg er overbevist om, at hvis man undersøger Forholdene rundt omkring i Kommunerne og ser, hvorledes Stillingen der har været i nogle Aar, vil det vise sig, at det er en umulig Bestemmelse. Jeg synes heller ikke, at man paa dette Omraade burde tage Ansvaret for at gennemføre en saadan Bestemmelse, forinden man vidste klar Besked om, hvad Bestemmelsen virkelig betyder. Jeg vil altsaa henstille, at man paa dette Omraade søger at skaffe sig Oplysninger, inden man skrider til Afgørelsen, ligesom jeg ogsaa ønsker, at man skaffer sig Oplysning med Hensyn til Opholdsbestemmelserne. Der er ikke Spor af Mening i, at vi herinde paa Rigsdagen skulle sidde og lovgive uden at kende Virkningerne af den Lovgivning, vi øve.

Jeg vil dernæst sige et Par Ord til det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen), som talte forleden Dag. Jeg glæ-